

2015-09-15

Vi vill lämna kloka synpunkter på era PRIO-handlingsplaner!

Nu är det bråda PRIO-tider. Senast den sista oktober ska vi i patient-, brukar och anhörigföreningarna ha hunnit ta del av och lämnat synpunkter på era handlingsplaner inför nästa år.

I år är det tre olika arbeten vi ska lämna synpunkter på

- Länsöverenskommelsen och handlingsplanen för utvecklad samverkan. I år även med en särskilda strategi för hur patienters, brukares och anhörigas synpunkter på verksamhetsnivå kan inhämtas, följas upp och användas för fortsatt kvalitetsutveckling.
- Handlingsplan för hur psykiatrin arbetar för att förbättra för dem som utsätts för mest tvångsvård och flest tvångsåtgärder.
- Kommunernas målgruppsinventeringar och utvecklingsplaner för arbetet med personer med psykisk funktionsnedsättning. I år även med en särskild strategi för hur brukares (och anhörigas) inflytande och delaktighet kan stärkas vid upprättandet av SIP.

Under de år då ni haft krav på er att inhämta synpunkter från oss så har både ni och vi haft anledning att fundera på hur man kan göra den processen bättre; effektivare och mer meningsfull för bägge parter. För att kunna samarbeta bra är det överlag viktigt att skapa en gemensam bild av läget; vilka mål man når, vilka man hoppas kunna nå i framtiden, vilka åtgärder man hoppas ska förändra verksamheterna på ett positivt sätt för den enskilde brukaren, patienten eller anhörige – och att hela tiden följa upp vilka effekter åtgärderna får. Men oavsett hur omsorgsfullt man arbetat med detta under året är det viktigt att själva handlingsplanerna utformas på ett sätt som hjälper oss att förstå era utgångspunkter och ambitioner. Här är några tips från oss om hur vi tror att ni kan göra dem bättre.

Var kommer vi ifrån?

Inled gärna med en beskrivning av vad ni prioriterade i den handlingsplan som ni arbetar efter i år, hur det går med att genomföra den och om något från den ska prioriteras även nästa år.

Orsak och verkan

Eftersom det är en handlings-plan som ska skrivas är det lätt att man glömmer förklara varför man vill satsa på att genomföra det man tar upp i planen.

Det blir lättare för oss att bedöma åtgärderna om ni är tydliga med att beskriva

- NULÄGET: Vad det är för brister ni ser i dag – vilka av *patienternas-, brukarnas och de anhörigas behov* är det som ni inte kan täcka i tillräcklig grad? Förklara också gärna hur ni tagit reda på och bedömt att de bristerna finns.
- PRIORITERINGAR: Vilka av bristerna tycker ni har högst prioritet?

- LÅNGSIKTIGA MÅL: Hur vill ni att *den enskilde* patienten, brukaren eller anhörige *ska uppleva skillnaden* när ni åtgärdat bristerna inom de områden ni prioriterat? T.ex.
  - ”unga med NPF ska klara sin skolgång och uppgä till de trivs i skolan”
  - ”personer med schizofreni eller andra psykosjukdomar ska ha lika god somatisk hälsa som resten av befolkningen”.
  - ”personer med behov av stöd från både kommunen och psykiatrin upplever att man är delaktig i utformningen av insatserna, att insatserna är väl koordinerade, att man följer upp dem tillräckligt ofta och att de leder till bättre hälsa och välbefinnande”
  - ”personer med psykisk funktionsnedsättning ska ha en bra vardag och bra fritid; arbeta, studera eller ingå i sammanhang som känns meningsfulla och utvecklande utifrån hens egen vilja och förutsättningar”.
- STRATEGIER: Hur tror ni att ni kan jobba för att nå bättre resultat på de områden ni prioriterat? Vilka steg behöver ni ta nu och vilka kan ni behöva ta senare för att nå de långsiktiga målen?
- ÅTGÄRDER: Vilka insatser vill ni börja med (under nästa år)?
- KORTSIKTIGA MÅL: Vad hoppas ni att de inledande åtgärderna ska leda till, vad ska de förändra som visar att ni är på väg rätt väg?

Att utveckla inflytande och delaktighet

I ganska många PRIO-handlingsplaner har man beskrivit insatserna för att utveckla brukarinflytandet som en egen fråga på slutet. Man talar om det som ”ett viktigt område” eller att ”brukarnas erfarenheter är en resurs” men åtgärderna för att utveckla området inskränker sig ofta tyvärr bara till t.ex. ”brukarrådsmöten minst fyra gånger om året” eller att ”det är viktigt att lyssna”.

Vi ser hellre att ni beskriver på vilket sätt ni vill

- involvera föreningar eller grupper av patienter, brukare och anhöriga i utvecklingen på de områden ni prioriterar i handlingsplanen. Hur kan de systematiskt bidra med mer kunskap om läget eller idéer om hur ni ska utforma arbetet?
- förenkla för enskilda att lämna synpunkter på det stöd man (själv eller sin närstående) får och hur man t.ex. upplever att man blir delaktig i utformningen av sina insatser
- skapa större engagemang bland enskilda att vilja dela med sig av sina synpunkter och erfarenheter
- låta de enskildas upplevelser samt grupper och föreningars synpunkter ingå i de underlag som tjänstemän och politiker fattar beslut utifrån

Alla de här förslagen kan kännas jobbiga att följa men vi tror att ni snarare ska se dem som en hjälp att förtydliga och komprimera. Om ni föreslår en massa åtgärder utan att ha en tydlig och förankrad idé om vad de ska förändra blir det svårt för oss att bedöma om de är bra eller dåliga. Men om ni blir bättre på att beskriva era utmaningar, era förhoppningar och ambitioner för framtiden, då blir vi många som kan hjälpas åt att förverkliga dem.

Mårten Jansson, NSPH

Mobiliseringsansvarig, PRIO-satsningen

Tfn: 08 – 120 488 45

E-post: marten.jansson@nsph.se